

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
директор комунального закладу
«Ужгородський музичний фаховий
коледж імені Д.Є. Задора»
Закарпатської обласної ради

Світлана Стегней

2021

Методичні рекомендації й критерії оцінювання
вступного випробування з предмету «Українська мова» (диктант)
для вступників на навчання до комунального закладу
«Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є. Задора»
Закарпатської обласної ради
для здобуття освітньо-кваліфікаційного ступеня
фахового молодшого бакалавра
у 2021 році

Розглянуто та схвалено на
засіданні Приймальної комісії
01.03.2021р., протокол № 3

Пояснювальна записка

Письмовий екзамен (диктант) з української мови передбачає перевірку рівнів орфографічних, пунктуаційних, граматичних знань і умінь, а також володіння культурою писемного мовлення. Відповідно до цього тексти диктантів добираються згідно з вимогами щодо рівня знань із мови, умінь і навичок грамотного письма, визначених рекомендаціями та вимогами програми для закладів загальної середньої освіти за 5-9 класи та українським правописом.

Для вступного диктанту добираються тексти різних типів, насичені вивченими орфограмами і пунктограмами. За метою висловлювання це можуть бути тексти-розповіді, описи чи міркування або тексти комбінованого типу, у яких органічно поєднуються елементи різних типів із монологічною й діалогічною формою викладу.

Тексти диктантів для вступних випробувань включають частотні орфограми та пунктограми, властиві українському правопису, що перевіряються правилами і вивчались за програмою в загальному курсі української мови. Добираються, укладаються зв'язні, доступні за змістом тексти, неускладнені, які не зберігають авторську орфографію та пунктуацію. Тексти адаптовані відповідно до правопису української мови, згідно з нормами сучасної літературної української мови. Орфографічні та пунктуаційні правила мають бути представлені в кожному тексті достатньою кількістю прикладів, у тому числі 4-5 складними випадками, винятками з правил правопису (наприклад, орфограмами на правопис ненаголошених голосних у словникових словах чи на правопис великої букви в складних власних назвах, пунктограмами в складних безсполучникових реченнях чи при відокремлених членах речення тощо). У разі орфографічної чи пунктуаційної складності тексту обсяг не повинен перевищувати 160 слів (для вступників, які мають базову освіту, 9 кл.). У визначенні кількості слів у диктанті враховуються як самостійні, так і службові слова.

Завдання вступного диктанту – перевірити вміння вступника правильно писати слова на вивчені орфографічні правила, а також словникові слова, визначені для запам'ятовування, використовувати розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації, належним чином оформлювати роботу.

При підготовці тексту диктанту реалізуються такі вимоги:

1. Цілісність, зв'язність і завершеність тексту, зрозумілість і доступність його змісту вступникам.
2. Насиченість тексту орфограмами і пунктограмами, що відповідають чинній програмі.
3. Відображення в текстах основних тенденцій розвитку сучасної української мови, відповідність її нормам.
4. Виховний та пізнавальний потенціал тексту, що забезпечує реалізацію культурологічного принципу навчання української мови й сприяє втіленню вимог відповідності змістової лінії чинної програми з української мови.

Методика проведення вступного диктанту з української мови

Методика проведення диктанту є традиційною, узвичаєною, виробленою у своїх головних рисах, проте має певні особливості.

На проведення диктанту відводиться одна астрономічна година. Відлік часу ведеться від початку читання тексту викладачем.

Вид роботи й назва тексту записуються на дошці.

Спочатку викладач повністю читає текст, після чого не дає ніяких пояснень щодо його змісту, правописних особливостей та значень використаних у ньому слів (як зазначалося, з огляду на те, що тексти адаптовано для навчальних потреб, у них відсутня так звана авторська пунктуація, лексика, малозрозуміла чи складна з погляду значення). Викладач може давати тільки коментарі формального характеру (розміщення заголовка, цифровий чи буквений запис числівників і под.).

Після прочитання всього тексту викладач читає перше речення повністю, а вступники уважно його слухають. Далі це речення диктується для запису частинами, причому кожна частина, як правило, читається тільки один раз (частиною в цьому випадку слід вважати словосполучення з двох-п'яти слів або частину складного речення приблизно з тією ж кількістю слів). Викладач може повторно прочитати частину речення, якщо вона велика за обсягом, у ній змінено нормативний порядок слів або якщо під дією певних зовнішніх чинників вступники не дочули якоесь слово або словосполучення. Після запису всього речення викладач читає його повторно, щоб вступники мали змогу перевірити записане.

У такий спосіб диктується кожне речення тексту. Викладач обов'язково вказує місце поділу тексту на абзаци. Після запису всього тексту він читає його ще раз повністю з тривалими паузами між реченнями, надаючи змогу вступникам ретельно перевірити написане й усунути можливі помилки.

Текст слід диктувати виразно, відповідно до норм літературної мови, з правильним наголошуванням слів та інтонуванням звукового потоку, у такому темпі, щоб вступники встигали вільно його записувати.

Після повторного читання тексту диктанти збираються. Додатковий час для самоперевірки не відводиться з огляду на можливість помилкових виправлень.

Під час написання диктанту вступникам не дозволяється користуватися допоміжними джерелами (довідники, словники, інша література й технічні засоби).

Диктант пишеться кульковою ручкою синього кольору. Не допускаються записи в роботі, зроблені гелевими пастами або пастою чорного кольору.

Перевірка й оцінювання робіт

Диктант оцінюється на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки обраховуються разом і оцінюються однаково;
- помилки в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважаються однією помилкою;
- помилки на те саме правило, але в різних словах та різних реченнях вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі і негрубі помилки.

Одна негруба помилка не враховується, але впливає на виставлення оцінки як виправлення при підрахункові кількості помилок. Дві негрубі помилки враховуються як одна груба.

До негрубих відносяться помилки:

- у складних винятках з усіх правил;
- у написанні великої літери в ускладнених (чи маловідомих) власних назвах;
- у разі, коли замість однієї пунктограми поставлена інша, допустима в даному випадку;
- у випадках, що вимагають розрізнення *не і ні (ніхто інший не..., не хто інший, як...)*;
- недописування звуків у кінці слова.

Підкреслюються, але не враховуються помилки, що спотворюють звуковий склад (*дулно* замість *дуplo*), пропуск абзаців. Пропуск вступником у тексті диктанту слова з орфограмою враховується як груба помилка.

Виправлення неправильного написання на правильне підкреслюються, як помилки не виносяться, але при наявності в диктанті більше п'яти виправлень чи більше п'яти уникань переносу слів оцінка знижується на бал (але не веде до зниження кількості балів, що визначають початковий рівень знань –100, 105, 110 за шкалою 100-200).

200 балів, що визначають найвищий рівень знань вступника (за шкалою 100-200), не виставляються за наявності виправлень у роботі.

Критерії оцінювання вступних робіт за 100-200-бальною шкалою

Виходячи з нормативів і відповідно до Програми для закладів загальної середньої освіти диктант оцінюється однією оцінкою за шкалою 100-200 балів.

Екзаменатор цифрами виносить кількість допущених помилок, виставляє бали за шкалою 100-200, робить запис словами та ставить підпис, наприклад: *1 – 180 балів. Підпис.* Правильність оцінки підтверджено підписом екзаменатора.

Голова предметної екзаменаційної комісії додатково перевіряє роботи з оцінками, відповідають високому та початковому рівням знань (200, 190, 180 або 100, 105, 110 за шкалою 100-200), а також п'ять процентів інших робіт, підтверджуючи їх перевірку особистим підписом.

Рівні навчальних досягнень	Кількість допущених помилок	Оцінка за шкалою 100-200
Високий	0	200
	1 (негруба)	190
	1	180
Достатній	1+1 (негруба)	170
	3	160
	4	150
Середній	5-6	140
	7-8	130
	9-10	120
Початковий	11-12	110
	13-14	105
	15-16 і більше	100

Оцінки за екзамен оголошуються не пізніше наступного дня.